

Josef Churavý / 27. 10. 1894 - 30. 6. 1964

26.10.2024 - Ivo Pejčoch | Vojenský historický ústav Praha

Narodil se 27. října 1894 v Olomouci do rodiny Václava Churavého a jeho manželky Marie, rozené Fischerové. Po obecné škole absolvoval českou reálku v Praze, na níž složil 8. července 1912 maturitu. Nastoupil pak studium na České vysoké škole technické, v oboru strojíního inženýrství. Dokončil čtyři semestry, potom však vypukla válka a Churavý 26. října 1914 narukoval k rakousko-uherskému dělostřeleckému houfnicovému pluku č. 11 v Hajmaskéru. Absolvoval školu na důstojníky v záloze, načež ho přemístili k pěšímu pluku č. 95, s nímž odešel na ruskou frontu.

Zde padl v říjnu 1915 do zajetí, 17. listopadu 1917 se přihlásil do československých legií. Jejich příslušníkem se stal 12. ledna 1918, zařadili ho ke 2. záložnímu pluku v Borispolu, od 16. dubna téhož roku byl přemístěn k 1. čs. dělostřelecké brigádě. Jako velitel čety se účastnil bojů proti bolševickým oddílům na Nikolajevské frontě. Stejnou funkci zastával od 12. října u 1. čs. těžké dělostřelecké brigády, 1. června 1919 ho přemístili k důstojnické škole ve Sludaňce, kde působil v roli instruktora. Na poručíka byl z důstojnického zástupce povýšen 22. srpna 1919. Do vlasti se vrátil transportem 17. února 1920. Po repatriční dovolené začal studovat kurs školy generálního štábu a potom Válečnou školu, od 27. dubna 1920 byl současně veden jako konceptní důstojník výcvikové skupiny na MNO. Po ukončení studia nastoupil 1. září 1923 na 1. oddělení Hlavního štábu, od 6. září 1924 působil jako profesor na Válečné škole.

Od 1. října 1926 velel baterii u dělostřeleckého pluku 1 v Praze-Ruzyni, později velel oddílu. Mezi 31. lednem 1929 a 29. zářím 1931 byl zařazen na oddělení II/1 MNO jako přednosta organizační skupiny. Potom opět nastoupil jako profesor dělostřelecké taktiky na Válečnou školu, kde působil do 30. září 1932. od 3. dubna 1934 byl přidělen k Vojenskému zeměpisnému ústavu, kde zastával funkci přednosta odboru pro statistiku válčičů. V průběhu služby byl povyšován, na nadporučíka 17. března 1920, na kapitána 27. dubna 1920, kapitánem generálního štábu jej jmenovali 20. září 1923, na štábního kapitána generálního štábu byl povýšen 1. října 1926, majora generálního štábu 31. ledna 1929 a podplukovníka generálního štábu 5. ledna 1931.

Od 30. září 1936 velel dělostřeleckému pluku 101 v Praze-Ruzyni, byl povýšen na plukovníka generálního štábu. Dne 30. září 1937 se vrátil na MNO ve funkci přednosta dělostřeleckého oddělení Ředitelství opevňovacích prací, během zářijové mobilizace byl velitelem dělostřelectva 11. divize v Lovinobani. Dne 30. listopadu 1938 se vrátil na Vojenský zeměpisný ústav do funkce zástupce velitele, s celým ústavem jej 11. září 1939 převedli do odboru Ministerstva vnitra. Zde byl zařazen jako odborový rada.

Plukovník Josef Churavý se okamžitě po okupaci zapojilo do protinacistického odboje a stal se jedním z jeho nevyznamnějších tvůrců a organizátorů. Společně s důvěryhodnými kolegy ukryl množství materiálu a měřicích přístrojů v různých skryších po Praze a v jejím okolí. Německou brannou moc tak připravil o množství velmi cenného materiálu, jak leteckých snímků či speciálních map, tak teodolitů, optických dálkoměrů a dalšího geodetického vybavení. Podle některých zdrojů mělo jít o objem až dvaceti pěti nákladních automobilů. Zmizení přístrojů a dalších komodit však zjistil říšskoněmecký úředník Dipl. Ing. Seidel z Říšského zeměměřičského úřadu, jenž byl pověřen dozorováním VZÚ. V důsledku toho došlo 6. února 1940 k rozsáhlé zatýkací razii gestapa proti důstojníkům VZÚ.

Josefu Churavému se však podařilo vyhnout komandu, které pro něj přišlo do jeho bytu na adrese Lucemburská 1302/35, tajní policisté ho nezastihli ani na pracovišti. Od té doby se musel skrývat v

ilegalitě a se svou rodinou se vídal jen občas při domluvených tajných schůzkách. Německý vojenský soud jej v nepřítomnosti odsoudil 9. července 1940 k trestu smrti. Josef Churavý se v té době podílel na budování organizace Obrana národa, jíž zastupoval v ústředním vedení odboje ÚVOD, blízké kontakty udržoval i s ilegálním Petičním výborem věrni zůstaneme. Rozsah jeho protinacistické činnosti byl mimořádný, spolupracoval s štábním kapitánem Václavem Morávkem i ostatními dvěma členy odbojové skupiny Tři králové, podplukovníky Josefem Balabánem a Josefem Mašínem, měl i kontakty s agentem A-54 (Paulem Thümmelem). Pomáhal rovněž připravovat sabotážní operace i zajišťovat úkryty pro příslušníky paraskupin, vysílaných z Velké Británie. Podílel se i na udržování radiotelegrafického spojení s Londýnem.

Gestapu unikl až neuvěřitelně dlouho, rok a půl. Byl dopaden až na základě zrady bývalého rotmistra československé armády Antonína Nerada, kterému se jako agentu gestapa podařilo vetřít do odbojové skupiny Všeobecné národní hnutí, známé spíše jako „prstýnkáři“. Ten přivedl tajnou policii na stopu dalšího ilegálního pracovníka, majora letectva RNDr. Josefa Jedličky, při jeho mučení gestapáci zjistili čas a místo ilegální schůzky na vltavském nábřeží Na Františku s jiným odbojářem. Tím byl právě plukovník Josef Churavý, který padl 9. října 1941 v 21.00 nepříteli do rukou. Byl opakovaně vyslýchán, ale neprozradil Němcům nic podstatného, především identitu tajemného agenta A-54.

Stanný soud jej odsoudil, již podruhé, k trestu smrti 30. června 1942. Téhož večera byl zastřelen v Kobylické střelnici po boku dalšího hrdiny odboje, podplukovníka Josefa Mašína.

Roku 1946 byl povýšen na brigádního generála in memoriam. Za hrdinství, projevené v obou světových válkách byl vyznamenán Čs. válečnými kříži 1918 a 1939 (in memoriam) a Kříž obrany státu ministra obrany české republiky in memoriam. Vojenskému geografickému a hydrometeorologickému úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce byl roku 2013 prezidentem republiky propůjčen čestný název „generála Josefa Churavého“. Jeho jméno připomínají pamětní desky na devíti místech v Praze.

Ivo Pejčoch

Článek vznikl v rámci projektu 300 - 100 LET ke 100. výročí založení Československa. Všechny články, které v tomto projektu vznikly, si můžete přečíst v této části webu profily vojenských osobností najdete od strany 9 dále. Ve zbylé části archivu projektu představujeme zbraně a události se vztahem k české historii zahrnující léta 1918 - 2018.

<https://www.vhu.cz/josef-churavy-27-10-1894-30-6-1964>